MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta ta' l-10 ta' Lulju, 2012

Citazzjoni Numru. 594/2007

Reginald Fava f'ismu *proprio* u ghan-nom tas-socjeta` Chemimart Ltd. (C74)
vs
Awtorita` Dwar il-Medicini,
Tabib Principali tal-Gvern fil-kapacita` tieghu bhala Supretendent tas-Sahha Pubblika u bhala l-Awtorita` Dwar il-Licenzjar,
Ministru tas-Sahha,
L-Avukat Generali

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors tar-rikorrent *nomine* li biha espona:

1. Illi r-rikorrenti Reginald Fava huwa spizjar u gie mcahhad milli jezercita l-professjoni tieghu ta' spizjar mill-fond 21 Triq ir-Repubbliku, il-Belt Valletta u dan minkejja li huwa u r-rikorrent l-iehor u l-fond fuq imsemmi

ghandhom il-kwalifiki kollha skond il-Ligi biex l-istabbiliment imsemmi tinhariglu licenzja biex tkun tista' topera bhala spizerija;

2. Illi r-rikorrenti ghamlu riferenza ghall-applikazzjoni minnhom intavolata lill-intimati biex ikollhom spizerija f'21 Republic Street, Valletta liema applikazzjoni ntbaghtet lill-intimati fil-25 ta' April 1990 u ghandha riferenza nru. DH 928/90 li kopja taghha giet annessa mar-rikors u immarkata bhala dokument A.

3. Illi b'ittra tal-21 ta'Gunju 1990 li kopja giet annessa mar-rikors u immarkata bhala dokument B ir-rikorrenti gie infurmat illi t-talba tieghu ma tistax tigi kkunsidrata f'dak l-istadju minhabba '*quota considerations' ai termini* tad-*Dispensary Licensing Regulations* 1984.

4. Illi dawn id-*Dispensary Licensing Regurations* 1984, *Legal Notice* 31/84, kellhom jigu revokati u sostitwiti bil-*Pharmacy License Regulations* ta' l-2003 pero` li ghadhom sal-gurnata tal-lum ma dahlux fis-sehh.

5. Illi din it-tali applikazzjoni regghet giet ikkunsidrata mill-intimati wara ittra mibghuta mir-rikorrent fit-2 ta` Lulju 1996 li kopja taghha giet annessa mar-rikors u immarkata bhala dokument C galadarba dawn ir-regolamenti kienu ser jigu sostitwiti b'regolamenti godda.

6. Illi minkejja dan b'ittra tal-11 ta' Dicembru 2006 annessa mar-rikors u immarkata bhala Dok.H ir-rikorrenti gew infurmati li l-'*administrative freeze'* applikabbli ghall-hrug ta' licenzji godda ghadha qed tigi applikata u dan *stante* li whud mill-membri ta' *Tripartite Committee* maghmul minn rapprezentanti tal-Ministru tas-Sahha, Kamra ta' l-Ispizjara u GRTU b'mod abbusiv u illegali li jiddeciedu fejn u meta ghandhom jinghataw licenzji ghall-spizeriji ma qablux ma' tali talba.

7. Illi skond il-ligi dan it-*Tripartite Committee* m'ghandhux *status* legali stante li kull decizjoni jekk tinghatax licenzja ghall-spizerija hija vestita skond il-ligi f'idejn l-intimati.

8. Illi l-intimati skond il-ligi huma awtorizzati biex jezercitaw il-poteri amministrattivi moghtija lilhom u m'ghandhom ebda awtorita` biex jiddelegaw tali poter f'idejn it-*Tripartite Committee*.
9. Illi ghalhekk l-intimati naqsu mid-doveri taghhom skond il-ligi meta huma uzaw diskrezzjoni amministrattiva b'mod abbusiv u llegali.

10. Illi t-talba ghar-rifjut tal-hrug tal-licenzja minhabba '*quota considerations'* u minhabba '*administrative freeze*' huma abbusivi u illegali u jilledu d-drittijiet civili u kostituzzjonali tar-rikorrent.

11. Illi ser jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza li fil-Belt Valletta ghalqu tul iz-zmien diversi spizeriji fosthom *The Victoria Pharmacy* fi Triq ir-Repubblika; *Kingsway Pharmacy* fi Triq ir-Repubblika; *Dominion Pharmacy* fi Triq Melita; *Crown Pharmacy* fi Triq ir-Republika u *Galea's Pharmacy* fi Triq l-Ifran u dan barra ohrajn hawn mhux imsemmija u ghalhekk zgur ma japplikawx il-kriteriji demografici *stante* li l-ispizeriji mill-Belt Valletta qed jonqsu u mhux jizdiedu.

12. Illi wkoll ir-rikorrenti ghandhom dritt jifthu din it-tali spizerija fi 21 Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta ghax ghandhom il-kwalifiki kollha necessarji skond il-ligi biex dan isir peress illi meta tiehu in konsiderazzjoni l-eghluq ta' dawn l-ispizeriji *ergo quota considerations* u t-tibdil demografiku kif ukoll l-influss kbir ta' nies u turisti fil-Belt Valletta hemm htiega li din it-tali licenzja tinhareg.

13. Illi minkejja dan ir-rikorrenti, ghax kien qed ihoss illi l-ghemil ta' l-intimati konsistenti f'rifjut ghal hrug ta' licenzja biex jopera spizerija kien ser jigi michud ghal ragunijiet abbuzivi u illegali, huwa applika wkoll fit-3 ta' Ottubru 1994 tramite Neville Curmi, fejn kienu talbu biex l-ispizerija li kienet ezistenti f'The Economical British Dispensary fi Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta tigi trasferita fil-proprjeta` tar-rikorrenti fi 21 Triq ir-Repubblika, l-Belt Valletta kif jirrizulta mid-dokumenti D, E u F.

14. Illi b'ittra tat-30 ta' Dicembru 1994 huma gew infurmati li tali spizerija ma tistax tigi trasferita pero` ma nghatawx ebda raguni ghal dan li kopja taghha giet esebita mar-rikors u immarkata bhala dokument G.

15. Illi b'ittra tas-16 ta' Marzu 2007 annessa mar-rikors u immarkata bhala Dok I ir-rikorrenti gie nfurmat ukoll wara li kien talab ghar-rikonsiderazzjoni tar-rifjut tat-talba biex jittrasferixxi The Economical British Dispensary ghall-fond tieghu f'21Triq ir-Repubblika, l-Belt Valletta, illi din it-talba ghat-trasferiment ta' tali licenzja ma tistax tigi akkolta *stante* li minn dak iz-zmien 'il hawn *The Economical British Dispensary* ghalqet.

16. Illi huwa inkongruwu, abbusiv u llegali li l-intimati jippretendu li l-applikazzjoni biex tigi processata applikazzjoni ghal ftuh u/jew trasferiment ta' spizerija ghandha tiehu tlettax il-sena u fil-frattemp m'ghandu jsir xejn minn dak il-fond u ghalhekk bi skuza jew ohra, wara jsir uzu iehor mill-fond imsemmi jigi osservat mill-intimati li tali spizerija mhix ezistenti u ghalhekk skond l-intimati ma setax jinhareg tali permess ghat-trasferiment ta' tali licenzja.

17. Illi l-intimati messhom ikkunsidraw iz-zmien validu ghal tali trasferiment, iz-zmien meta saret l-applikazzjoni ghat-trasferiment tal-licenzja ta' l-ispizerija in kwistjoni u mhux iz-zmien ta' tlettax-il sena wara li mhux iz-zmien utili ghal tali konsiderazzjoni.

18. Illi huwa evidenti li l-intimati, b'mod abbusiv u illegali u ghar-ragunijiet mhux xierqa agixxew jew naqsu li jagixxu billi jaghtu licenzja lir-rikorrenti biex jopera spizerija fi 21 Triq ir-Repubblika, l-Belt Valletta kif ghandu dritt jaghmel skond il-ligi.

19. Illi l-intimati naqsu milli jwiegbu ghat-talbiet tar-rikorrenti fi zmien utili biex huma jispjegaw ir-raguni

tar-rifjut kif ukoll naqsu milli jwiegbu ghat-talbiet tar-rikorrenti biex bhala awtorita` pubblika jaghtu r-ragunijiet skond il-ligi ghaliex ir-rikorrenti ma jistax jiftah spizerija fil-fond tieghu f'21 Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta biex ukoll ikun jista' jezercita l-professjoni tieghu ta' spizjar kif sancit mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni Ewropea u mit-Trattat ta' l-Unjoni Ewropea.

20. Illi wkoll bhala awtorita` pubblika l-intimati naqsu milli jaghtu ragunijiet validi ghaliex applikaw '*administrative freeze*' meta din ma tirrizultax mil-ligi u tmur kontra d-drittijiet fundamentali u jekk kienet tezisti, illum m'ghadhiex tezisti kif jigi ippruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, ghalhekk kull ghemil f'dan is-sens minnhom maghmul huwa *ultra vires*, abbusiv u llegali.

21. Illi l-ghemil amministrattiv ossija l-'*administrative freeze*' u ghalhekk in-nuqqas ta' l-intimati li jikkunsidraw l-applikazzjoni tar-rikorrenti fuq il-merti taghha u fi zmien utili sia meta applika biex ikollu licenzja ta' spizerija u sia meta talab biex spizerija gja ezistenti tittrasferixxi l-operat taghha fil-fond tieghu jivvjola d-drittijiet tar-rikorrenti oltre li tikser il-Kostituzzjoni ta' Malta, il-Konvenzjoni Ewropea u t-Trattat Ewropew u jcahhad lic-cittadin mid-drittijiet u l-libertajiet tieghu u jikkostitwixxi abbuz tas-setgha ta' l-awtorita` pubblika ossija l-intimati billi dan sar ghal ghanijiet mhux xierqa u msejsa fuq konsiderazzjonijiet ohra.

22. Illi barra minn hekk kellu jigi ippruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza wkoll minn korrispondenza tal-Minishu tas-Sahha li r-rikorrenti ghandu f'idejh illi mhux minnu li hemm *'administrative freeze'* fuq il-hrug ta' licenzji u dan stante li d-Dipartiment tas-Sahha seta' jikkunsidra l-applikazzjonijiet kollha konnessi mal-hrug ta' dawn il-licenzji u ghalhekk tali rifjut mill-Awtorita` Dwar il-Medicini u mill-intimati l-ohra kienet ibbazata mhux fuq il-ligi u r-regolamenti imma kif diga inghad fuq kunsiderazzjonijiet ohra abbusivi u llegali.

23. Illi anke kieku kien jezisti dan l-*'administrative freeze'* dan huwa *ultra vires* il-poteri ta' l-intimati *stante* li mhux approvat mill-Kamra tar-Rapprezentanti u mhux sanzjonat mil-ligi.

24. Illi inoltre l-*'administrative freeze'* ikun qed jikser mhux biss id-drittijiet fundamentali tal-bniedem ghax qed icahhad lir-rikorrenti minn xogholu kif sancit mill-*Article* (1) u (2) tal-*European Social Charter* imma wkoll id-direttivi u r-regolamenti ta' l-Unjoni Ewropea fuq *Fair Competition*.

25. Illi d-dritt ghax-xoghol huwa dritt sancit mill-Kostituzzjoni u stabbilit fl-Artikli 7, 12, 14 u 21 tal-Kostituzzjoni u *Article* (II-75) tat-Trattat li jistabbilixxi l-Kostituzzjoni Ewropea kif elenkati fil-Libertajiet tac-*Charter of Fundamental Rights* ta' l-Unjoni Ewropea, klawsola 1(2) tal-*European Social Charter* oltre d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem adottata mill-Assemblea Generali tan-Nazzjonijiet Uniti fl-Artiklu (23) u fl-Artiklu (6) tal-Konvenzjoni Internazzjonali on *Economic Social and Cultural Right* li Malta hija firmatarja taghha.

26. Illi din il-projbizzjoni ghal hrug ta' licenzja mill-intimati biex ir-rikorrenti jkun jista jezercita l-professjoni tieghu mill-fond 21 Triq ir-Republika, Valletta, hija vjolazzjoni ta' dritt ta' proprjeta` u diskriminatorja in konfront tieghu *vis a vis* nies ohra mill-istess professjoni kif ukoll *vis a vis* professjonijiet ohra li m'ghandhom bzonn l-ebda licenzja biex joperaw minn xi fond, u dan bi vjolazzjoni ta' l-Artikli 37 u 45 tal-Kostituzzjoni u tal-Konvenzjoni Ewropea.

27. Illi l-ghemil li bih ir-rikorrenti gew imcahhda mill-intimati milli jinghataw il-licenzja biex joperaw spizerija f'2l Triq ir-Repubblika Valletta, tohloq vjolazzjoni ta' l-Artiklu 1 tal-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropeja u cioe` tad-dritt tar-rikorrenti ghad-dgawdija tal-proprjeta` kif ukoll tal-Artiklu 14 mehud in konsiderazzjoni mal-Artiklu 1 tal-Konvenzjoni Ewropeja u cioe` diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti fit-tgawdija tal-proprjeta` taghhom.

28. Illi ghalhekk ir-rifjut li r-rikorrenti jigi moghti licenzja biex jopera spizerija fi 21 Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta huwa ghemil abbusiv tas-setgha ta’ l-intimati billi tali rifjut sar ghal ghanijiet mhux xierqa u gie msejjes fuq kunsiderazzjonijiet mhux rilevanti u mhux skond il-ligijiet tal-pajjiz u ghalhekk ghandu jigi dikjarat *ultra vires*, abbuziv u illegali.

29. Illi tali agir huwa abbusiv u llegali u *ultra vires* u jikser il-Kostituzzjoni billi l-intimati hadu in konsiderazzjoni kriterji li ma kienux stabbiliti u/jew li ma jissussistux fil-ligi mentri irrifjutaw it-talba tar-rikorrenti ghall-hrug tal-licenzja ta’ spizerija mill-fond 21, Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta minkejja li ssodisfaw il-kriterji stabbiliti u dan kontra l-Artikolu 469A(1)(b) tal-Kap XII tal-Ligijiet ta' Malta.

Ir-rikorrenti *nomine* talab lill-Qorti:

1. Tiddikjara li r-rikorrenti ghandhom il-kwalifiki kollha necessarji skond il-ligi biex ikollhom u jinghataw licenzja biex jiggestixxu spizerija f’21, Triq ir-Republika Valletta.

2. Tiddikjara li l-ghemil ta’ l-intimati li cahhdu lir-rikorrenti milli jinghataw licenzja biex joperaw spizerija fi 21, Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta kien abbuziv u illegali u dan stante illi agixxew *ultra vires* billi ma segwewx il-kriterji stabbiliti mil-ligi.

3. Tiddikjara u tiddeciedi li l-ghemil ta’ l-intimati li cahhdu lir-rikorrenti milli jinghataw licenzja biex joperaw spizerija f’21, Triq ir-Republika, Valletta kien abbuz tas-setgha ta’ l-intimati, billi tali rifjut sar ghal ghanijiet mhux xierqa u gie msejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti.

4. Tiddikjara u tiddeciedi li l-ghemil li bih ir-rikorrenti gew imcahhda mill-intimati milli jinghataw il-licenzja biex joperaw spizerija f’21, Triq ir-Repubblika Valletta tohloq vjolazzjoni tal-Kostituzzjoni kemm ta’ l-Artikli 7,12, 14 u 21 tal-Kostituzzjoni u *Article* (II-75) tat-

Trattat li jistabbilixxi l-Kostituzzjoni Ewropea kif elenkati fil-Libertajiet tac-Ch*arter of Fundamental Rights* ta' l-Unjoni Ewropea, klawsola 1(2) tal-*European Social Charter* oltre d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem adottata mill-Assemblea Generali tan-Nazzjonijiet Uniti fl-Artiklu (23) u fl-Artiklu (6) tal-Konvenzjoni Internazzjonali *on Economic Social and Cultural Right* li Malta hija firmatarja taghha u billi tivvjola d-dritt tar-rikorrenti ghad-dgawdija tal-proprjeta` a tenur ta' l-Artiklu 37 tal-Kostituzzjoni u 45 ta' l-istess Kostituzzjoni billi tivvjola l-projbizzjoni kontra d-diskriminazzjoni.

5. Tiddikjara u tiddeciedi li l-ghemil li bih r-rikorrenti gew imcahhda mill-intimati milli jinghataw il-licenzja biex joperaw spizerija f'21, Triq ir-Repubblika, Valletta, tohloq vjolazzjoni ta' l-Artiklu 1 ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropeja u cioe` tad-dritt tar-rikorrenti ghad-dgawdija tal-proprjeta` kif ukoll ta' l-Artiklu 14 mehud in konsiderazzjoni mal-Artiklu 1 tal-Konvenzjoni Ewropeja u cioe` diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti fid-dgawdija tal-proprjeta` taghhom.

6. Tordna lill-intimati jew min minnhom biex jaghtu licenzja lir-rikorrenti biex ikunu jistghu joperaw spizerija mill-fond 21, Triq ir-Repubblika, Valletta, u dan fi zmien qasir u perentorju stabbilit minn din il-Qorti.

7. Fin-nuqqas illi l-intimati jew min minnhom jaghtu licenzja lir-rikorrenti biex ikunu jistghu joperaw spizerija f'21, Triq ir-Repubblika, Valletta fi zmien hawn fuq stabbilit ghandu jigi ikkunsidrat illi r-rikorrenti jkunu jistghu joperaw spizerija mill-fond fuq imsemmi.

Bl-ispejjez komprizi dawk ta' l-ittra ufficjali ta' l-14 ta' Mejju, 2007 u bl-ingunzjoni ta' l-intimati ghas-subizzjoni u b'riserva ghal kwalsiasi azzjoni ghad-danni spettanti lir-rikorrenti ghat-telf ta' profitti minnhom subit minhabba n-nuqqas ta' hrig ta' licenzja ghall-uzu tal-fond bhala spizerija.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti, il-lista tax-xhieda, u d-dokumenti prezentati mir-rikorrenti *nomine*.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta guramentata tat-Tabib Principali tal-Gvern *et* li biha esponew:

Illi preliminarjament l-Awtorita` tal-Medicini ma hix leggittima kontradittur u ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju *stante* li d-decizjoni ahharija dwar jekk ghandiex tinghata o meno licenzja ghal-operazzjoni ta' spizerija, ttiehed mill-Awtorita` Dwar il-Licenzjar cioe` mit-Tabib Principali tal-Gvern u mhux mill-Awtorita` intimata.

Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess il-Ministru tas-Sahha kif ukoll l-Avukat Generali ma humiex legittimi kontradittturi u ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju *stante* li kif gia nghad qabel hadd minn dawn iz-zewg intimati ma jiehdu d-divizjoni [*recte* decizjoni] dwar ghoti *o meno* ta’ licenzji bhal dik mertu ta’ din il-kawza.

Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghall-premess fil-konfront ta’ l-ewwel talba tar-rikorrent il-karenza ta’ gurisdizzjoni ta’ din il-Qorti milli tiehu konjizzjoni tat-talbiet ta’ l-attur u dan *stante* li l-kawza hija dwar ezercizzjoni ta’ diskrezzjoni amministrattiva li ma tistax tigi sostitwita mill-Qorti.

Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghal premess, fil-konfront tas-sitt talba, it-talba ta’ l-attur fejn jitlob lill-Qorti tordna l-hrug ta’ licenzja fid-diskrezzjoni taghha u mhux tas-Supretendent tas-Sahha Pubblika tmur espressament kontra l-ligi u l-Kostituzzjoni *stante* li tikkostitwixxi talba lill-Qorti biex tezercita poter ezekuttiv in vjolazzjoni ta’ l-istess Kostituzzjoni.

Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghal premess il-licenzja *de quo* bl-ebda mod ma tista’ ttiehed jew tigi kkunsidrata bhala ghoti ta’ fakulta` ta’ ezercizzju ta’ professjoni *stante* li l-istess licenzja hija biss koncessjoni da parti ta' l-intimat t-Tabib Principali tal-Gvern lill-

applikant sabiex jopera spizerija fil-fond indikat fl-applikazzjoni, infatti l-applikant jista’ ma jkunx spizjar. Il-licenzja hija koncessjoni ghall-operazzjoni ta’ spizerija u mhux approvazzjoni ghal ezercitazzjoni ta’ professjoni.

Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghall-premess kuntrarju ghal dak pretiz f’paragrafu 12 l-ghoti *o meno* ta’ licenzja, ma hix dritt izda koncessjoni da parti ta’ min ghandu l-poter li johrog jew jirrifjuta tali ghoti.

Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghall-premess, fil-konfont tal-paragrafu 14 tar-rikors ghandu jinghad illi t-talba ghal trasferiment tal-licenzja ma kellhiex ezitu pozittiv *stante* li l-intimat ma kellux il-poter illi jawtorizza tali trasferiment. Ghalhekk gjaladarba ma setax isir it-trasferiment, il-licenzja skadiet. Illum gjaladarba dik il-licenzja ma ghadhiex ezistenti ma jistax isir trasferiment ghax ma hemmx licenzja valida fis-sehh suggett ghat-trasferiment.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda prezentati mill-intimat Tabib Principali tal-Gvern *et*.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat illi fit-3 ta’ Mejju, 2011 din il-Qorti wara li ezaminat it-talbiet tar-rikorrent, wara li studjat id-dikjarazzjoni ta’ l-Ombudsman dwar l-*Administrative freeze*, wara li kkonkludiet li l-Awtorita` dwar il-Medicini u l-Ministru tas-Sahha u l-Avukat Generali ma humiex il-legittimu kontradittur ghax l-unika Awtorita` vestita bid-diskrezzjoni ghall-hrug ta’ licenzji bhal dik meritu ta’ din il-kawza hija l-Awtorita` dwar il-licenzjar illi effettivament hija t-Tabib Principali tal-Gvern, ezaminat dak li sostnew l-intimati u *cioe`* li t-talba tar-rikorrent hija karenti minn fundament guridiku *stante* li l-unika Awtorita` li ghandha l-

mansjoni tiddeciedi takkordax jew tirrifjutax applikazzjoni ghal ghoti ta’ licenzja hija l-Awtorita` dwar il-Licenzjar. L-intimat sostna li:
“Il-Qorti fl-opinjoni umli ta’ l-esponent tista’ tissindika l-agir ta' l-Awtorita` a bazi ta’ l-Artikolu 469A tal-Kap. 12, izda ma ghandhiex il-mansjoni li tevalwa hija l-applikazzjoni u tiddeciedi jekk tinghatax il-licenzja u dana billi jekk isir hemm hija ma tkunx qed tissindika l-operat ta' l-Awtorita` izda tkun qed tuzurpa il-funzjoni ta` l-Awtorita`. Il-Qorti ghandha l-poter tissindika izda mhux tagixxi minflok l-Awtorita`.”

Din il-Qorti wara rriferiet ghas-sentenza taghha stess fil-kawza deciza fit-8 ta’ Ottubru, 2009 (Rikors Nru.: 557/06FS) fl-ismijiet **Mark Micallef vs Kontrollur tad-Dwana** fejn inghad:
“Ikkunsidrat li meta wiehed janalizza l-artikolu 469A, fis-subartikolu (1) tieghu isib li dan jipprovdi ghal kompetenza civili biex jistharrgu l-validità ta’ xi eghmil amministrattiv jew li jiddikjaraw dak l-eghmil null, invalidu jew minghajr effett fil-kazijiet hemm imsemmija. Is-subartikolu (2) tieghu jiddefinixxi "eghmil amministrattiv" bhala:
“l-hrug ta’ kull ordni, licenza, permess, *warrant*, decizjoni jew ir-rifjut ghal talba ta’ xi persuna li jsir minn awtorità pubblika, izda ma tinkludix xi haga li ssir bl-ghan ta’ organizzazzjoni jew amministrazzjoni interna fl-istess awtorità.

… Issa wiehed irid jara x’inhu ezattament l-iskop ta’ l-artikolu 469A li fil-fatt huwa l-istharrig gudizzjarju ta’ azzjoni amministrattiva. Jekk wiehed ihares lejn il-lokuzzjoni ta’ l-ewwel artikolu jinghad li l-Qrati ghandhom gurisdizzjoni biex jistharrgu l-validita` ta’ xi eghmil amministrattiv jew jiddikjaraw dak l-eghmil null, invalidu jew minghajr effett fil-kazijiet li jinsabu elenkati taht. Is-subartikoli l-ohra jikkomplimentaw dak li inghad fl-artikolu 1 billi jiddefinixxi eghmil amministrattiv u awtorita` pubblika, isemmu t-terminu ghall-istituzzjoni ta’ kawza, u jsemmu li f’azzjoni li ssir bis-sahha ta’ dan l-artikolu l-attur ikun jista’ jinkludi fit-talbiet tieghu talba ghall-hlas tad-danni, liema danni m’ghandhomx jinghataw jekk l-awtorita` pubblika ma tkunx imxiet in *mala fede*. Jekk

wiehed ihares ukoll lejt it-test Ingliz ta’ l-imsemmi artikolu jsib “*may enquire into the validity of any administrative act…*” u dan ghalhekk jaghmilha cara li dan l-artikolu qed jitkellem fuq stharrig ta’ l-azzjoni amministrattiva ghalkemm fis-subartikolu (5) jsemmi li “*it shall be lawful for the plaintiff to include in the demand a request for the payment of damages…*”.

L-intimat kien sostna li ghalkemm il-Qrati ghandhom id-dritt li jissindikaw l-operat tal-Ezekuttiv izda ma m'ghandhomx qatt id-dritt li jissostitwixxu d-diskrezzjoni riservata lill-Ezekuttiv b'dik taghhom jew u li l-istess awtorita` "ma tistax tigi dettata x'ghandha tiddeciedi jew li twettaqha b'xi mod partikolari".

Mill-ittra tat-18 ta’ April, 1991 esebita a fol 82 tal-process, jirrizulta li kien sar qbil li d-direttiva li kienu taw tliet snin u nofs qabel ma kenitx aktar sostenibbli u li d-Dipartiment tas-Sahha seta’ jikkunsidra l-applikazzjonijiet kollha pendenti konnessi ma’ dawk il-licenzji. Jinghad ukoll li fl-10 ta’ Mejju, 1990, id-Dipartiment tas-Sahha kien kiteb lill-Ministeru fejn infurmahom li l-friza ta’ l-ipprocessar ta’ dawn il-licenzji hija kontra l-ligi, u s-Supretendent tas-Sahha Pubblika kien esprima li kien hemm min kien qieghed jikkontesta dik id-direttiva.

Bl-Avviz Legali 117/1996 ir-*Regulation* 5 tal-LN31 ta’ l-1984 u cioe` li kienet tirregola l-*quota considerations* giet revokata u ghalhekk l-unika konsiderazzjoni ohra li seta’ baqa’ biex ma tinhariglux licenzja kienet l-*administrative freeze*. Dan kollu ma jikkonvincix lill-Qorti li l-affarijiet imxew kif suppost. Infatti, meta fit-2 ta’ Lulju, 1996 ir-rikorrenti talbu r-rikonsiderazzjoni ta’ l-applikazzjoni taghhom tal-25 ta’ April, 1990, huma kellhom dritt li tinhargilhom licenzja *stante* li l-*quota considerations* gew revokati u ma kien jezisti l-ebda *administrative freeze*.

Il-Qorti kif presjeduta kienet ghamlitha cara li c-cittadini li jitolbu licenzji eccetera, ghandhom **DRITT** ghalihom jekk konformi mal-ligi u m’hu ebda pjacir ta’ ebda ufficjal amministrattiv li jaghmel xogholu kif suppost. Kif jghid l-istess supretendent fit-tieni parti ta’ din il-kwotazzjoni hija

li hu jevalwa b'mod korrett l-applikazzjoni u japplika l-ligi, u d-decizjoni tista' tkun kemm pozittiva kif ukoll negattiva. Bhal Gudikant, hu ghandu l-obbligu li jiddeciedi wara li jevalwa l-fatturi kollha, u ma jaghti kaz ta' ebda kunsiderazzjoni ohra.

Ghalhekk fl-imsemmija sentenza il-Qorti kienet ikkonkludiet li r-rikorrenti kellu kull dritt li jitlob li l-Qorti tissindika l-operat dwar il-hrug ta' licenzja fil-parametri oggettivi elenkati mill-ligi. Il-Qorti ghandha l-obbligu tissindika l-eghmil amministrattiv biex tevalwa jekk kienx *ultra vires* u jekk gewx osservati r-regolamenti kollha u l-kriterji li johorgu mil-ligi. Irid isir l-istharrig gudizzjarju u l-Qorti ghandha gurisdizzjoni tistharreg il-validita` ta' l-eghmil amministrattiv u f'xi kazijiet tiddikjara eghmil null, invalidu u minghajr effett (*may enquire into the validity of any administrative act*). Izda l-Qorti m'ghandhiex il-mansjoni li tevalwa hi stess l-applikazzjoni u tiddeciedi fuqha minhabba li jekk taghmel dan tkun qed tuzurpa l-funzjonijiet amministrattivi. Certament tali decizjoni trid tittiehed mal-kriterji kollha stabbiliti fil-ligi u certament mhux applikabbli *freezes* ammistrattivi f'dan l-istadju. Il-kompetenza tal-Qorti hija limitata biex tordna li tittiehed decizjoni u biex thassar decizjoni, izda mhux biex hi stess tiehu d-decizjoni flok l-Awtorita` kompetenti. Jibqa' f'idejn is-Supretendent tas-Sahha d-diskrezzjoni li jiehu d-decizjoni. Jekk imbaghad dik l-Awtorita` ma tiehux decizjoni kif titlob il-ligi, tista' tigi mgieghla taghmel dan, izda dejjem l-Awtorita` li trid tiehu d-decizjoni u mhux il-Qorti, b'mod li d-diskrezzjoni riservata lill-ezekuttiv, trid tibqa' f'idejn l-ezekuttiv.

F'dawn it-termini l-Qorti ordnat lis-Supretendent tas-Sahha biex jezercita dik id-diskrezzjoni u jimxi konformi mal-ligi. Irrizulta li d-decizjoni sal-lum ma kenitx konformi mal-ligi f'xi zminijiet.

Ghalhekk f'dak l-istadju l-Qorti hasset opportun li qabel ma tindaga t-talbiet l-ohra tar-rikorrenti u eccezzjonijiet relevanti, taghti zmien ghal differiment u tordna lill-intimat Supretendent tas-Sahha Pubblika biex permezz ta' nota fir-Registru tal-Qorti jinfurmaha dwar id-decizjoni tieghu.

Illi fit-30 ta' Novembru, 2011 giet prezentata nota tas-Supretendent tas-Sahha Pubblika:
"Illi din in-nota qeghda tigi prezentata fit-termini u ai fini tat-tielet paragrafu a fol. 32 tas-sentenza ta' dina l-Qorti tat-3 ta' Mejju 2011;

Illi fis-sentenza taghha tat-3 ta' Mejju, 2011, dina l-Qorti ordnat lill-esponent "biex jesercita dik id-diskrezjoni u jimxi konformi mal-ligi" u dan peress illi "Irrizulta li d-decizjoni sal-lum ma kienitx konformi mal-ligi f'xi zmienijiet."

Illi bl-imsemmija konformita` l-esponent jifhem li dina l-Qorti ntendiet li l-esponent effettivament kien qed jigi mistieden biex johrog licenza lill-atturi biex dawn joperaw spizerija mill-fond 21 Triq ir-Repubblika, Valletta, u dan mhux abbazi tar-Regolamenti dwar il-Licenzjar ta' spizeriji vigenti meta huma applikaw biex jittrasferixxu l-licenza ta' spizerija ohra li kienet ghalqet fuq l-istess fond, u lanqas abbazi tar-regolamenti vigenti llum, izda abbazi ta' *regime* ta' licenzjar liberalizzat ghal kollox fejn licenza titqies li hi 'dritt' u mhux koncessjoni;

Illi fil-fatt il-fond numru 21 Triq ir-Repubblika, Valletta llum qed jintuza bhala spizerija fuq ordni tal-Qorti in sostituzzjoni ta' spizerija ohra li l-atturi kellhom fi Pjazza Helsien, Valletta. Illi dik l-ispizerija kellha taghlaq minhabba l-progett ta' Bieb il-Belt u l-Gvern ipprovda fond iehor fl-istess pjazza minn fejn l-atturi setghu jkomplu jiggestixxu negozju ta' spizerija. Pero` gara li l-atturi ma lestewx l-imsemmi fond u ghalhekk huma komplew jiggestixxu n-negozju mill-fond 21 Triq ir-Repubblika Valletta fuq decizjoni tal-Qorti;

Illi ghalhekk ic-cirkostanzi huma tali illi jekk illum tinhareg licenza biex tigi gestita spizerija mill-fond 21 Triq ir-Repubblika, Valletta, din tkun it-tieni awtorizzazzjoni biex isir dak in-negozju mill-istess fond. Il-fatt illi l-ligi ma tipprovdix, u fil-fatt lanqas ma jaghmel sens, illi l-istess fond ikun munit bi pluralita' ta' awtorizzazzjonijiet biex fih jigi gestit l-istess negozju llum jista' ghall-konsiderazzjoni da parti ta' l-esponent ta' din l-applikazzjoni ghat-tieni

awtorizzazzjoni specjalment meta ma gie bl-ebda mod iccarat x'se jigri mill-ewwel awtorizzazzjoni fil-kaz illi tohrog it-tieni wahda;

Illi, di piu' u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-esponent jirrileva illi r-regim legali applikabbli attwalment huwa dak stabbilit permezz ta' l-Avviz Legali 279/2007. B'applikazzjoni ta' din il-ligi vigenti t-talba tar-rikorrent ma tistax tintlaqa stante' li din tmur b'mod car kontra d-dispozizzjonijiet ta' dawk ir-regolamenti billi ma tissodisfax il-kriterji stabbiliti, liema kriterji qed jigu applikati ghal kull applikazzjoni illi tkun qed tigi evalwata mill-intimat fiz-zmien kurrenti;

Illi fl-opinjoni umli ta' l-esponent jekk l-esponent japplika parametri oltre' dawk *in vigore* ikun qed jagixxi b'mod diskriminatorju kif ukoll *ultra vires*. Di piu', jekk l-esponent jagixxi ma kull persuna li kien applikant ghall-ftuh ta' spizerija qabel ma dahal fis-sehh l-Avviz Legali 279/2007 b'mod li jinjora d-dispozizzjonijiet dwar kwoti u distanzi li huma stabbiliti f'dak l-Avviz Legali huwa jkun qieghed effettivament jabroga dak l-Avviz Legali, haga li huwa ma ghandu ebda dritt li jaghmel, u jinjora l-*lex superveniens*;

Inoltre, jekk jagixxi b'dan il-mod l-esponent ikun gie kostrett igib fuqu nnifsu din is-sitwazzjoni *ultra vires* minghajr ma jkun hemm xi sentenza definittiva ta' xi qorti li tordna li jsir hekk u wkoll minghajr il-beneficcju tad-doppio esame moghti mill-Kap.12;

Ghal dawn il-motivi l-esponent umilment jinforma lil dina l-Qorti illi huwa ma hux f'pozizzjoni illi jaccedi ghat-talba ta' l-atturi ghall-hrug ta' licenza ta' spizerija kif mitlub minnhom.

E. KONKLUZJONIJIET:

Dan ghalhekk fi kliem, li l-Qorti ma xtaqitx tghidu, u li tat aktar minn sena <u>ohra</u> biex it-Tabib Principali tal-Gvern u Suprentendent tas-Sahha Pubblika jikkonforma ruhu mal-

ligi u mal-ordnijiet tal-Qorti, f'dan l-stadju ma tistax tistaporti aktar trasgessjoni tad-drittijiet tac-cittadin u agir ta' l-intimat li jibqa' jaghmel li jrid, u wara l-ksur arbitrarju ta' tant ligijiet jibqa' jisfida apertament il-ligijiet u l-ordnijiet tal-Qorti. Il-Qorti qedgha biex tipprotegi lic-cittadin jigri x'jigri u minghajr biza. Propju ghalhekk li l-posizzjoni tal-Gudikant hi soda u dan mhux xi favur ghall-Gudikant izda ghall- protezzjoni tac-cittadin. Ir-rikorrenti ilu ghaddej proceduri mill-1990, intavola proceduri ghac-citazzjoni odjerna fl-2007. Il-Qorti hadet il-pacenzja kollha wara li ngabru l-provi bl-isperanza li tinsab soluzzjoni izda kollu ghalxejn. Anzi issa issib ligijiet godda u *policies* godda li jostakolaw lir-rikorrent.

L-intimat eccepixxa
"Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghal premess kuntrarju ghal dak pretiz f'paragrafu 12 l-ghoti *o meno* ta' licenzja, ma hix dritt izda koncessjoni da parti ta' min ghandu l-poter li johrog jew jirrifjuta tali ghoti."

Lil din il-Qorti jdejjaqha taqra dan il-kliem. Ic-cittadin ghandu d-drittijiet tieghu u ma ghandux joqghod jghid grazzi tal-koncessjoni lil min ghandu l-poter li johrog jew jirrifjuta l-ghoti. Jekk persuna ghandha d-dritt ghandha tinghata l-permess u jekk le ma tinghatax izda dan bi dritt u mhux b'xi pjacir. Ghalhekk tichad din l-eccezzjoni.

Gie sufficjentement ippruvat li r-rikorrenti ghandhom il-kwalifiki kollha necessarji skond il-ligi biex ikollhom u jinghataw licenzja biex jiggestixxu spizerija f'21 Triq ir-Republika Valletta.

Tiddikjara wkoll li l-ghemil ta' l-intimati li cahhdu lir-rikorrenti milli jinghataw licenzja biex joperaw spizerija fi 21 Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta kien abbuziv u illegali u dan *stante* li agixxew *ultra vires* billi ma segwewx il-kriterji stabbiliti mil-ligi.

Tiddikjara wkoll li l-ghemil ta' l-intimati li cahhdu lir-rikorrenti milli jinghataw licenzja biex joperaw spizerija f'21 Triq ir-Republika, Valletta kien abbuz tas-setgha ta' l-

intimati, billi tali rifjut sar ghal ghanijiet mhux xierqa u gie msejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti.

Dwar it-talbiet:
"Illi l-ghemil li bih ir-rikorrenti gew imcahhda mill-intimati milli jinghataw il-licenzja biex joperaw spizerija f'21 Triq ir-Republika Valletta tohloq vjolazzjoni tal-Kostituzzjoni kemm tal-Artikli 7,12, 14 u 21 tal-Kostituzzjoni u *Article* (II-75) tat-Trattat li jistabbilixxi l-Kostituzzjoni Ewropea kif elenkati fil-Libertajiet tac-Ch*arter of Fundamental Rights* tal-Unjoni Ewropea, klawsola 1(2) tal-European Social Charter *oltre* d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem adottata mill-Assemblea Generali tan-Nazzjonijiet Uniti fl-Artiklu (23) u fl-Artiklu (6) tal-Konvenzjoni Internazzjonali *on Economic Social and Cultural Right* li Malta hija firmatarja taghha u billi tivvjola d-dritt tar-rikorrenti ghad-dgawdija tal-proprjeta' a tenur ta' l-Artiklu 37 tal-Kostituzzjoni u 45 ta' l-istess Kostituzzjoni billi tivvjola l-projbizzjoni kontra d-diskriminazzjoni;"
u
Illi l-ghemil li bih r-rikorrenti gew imcahhda mill-intimati milli jinghataw il-licenzja biex joperaw spizarija f'21 Triq ir-Republika, Valletta, tohloq vjolazzjoni ta' l-Artiklu 1 ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropeja u *cioe`* tad-dritt tar-rikorrenti ghad-dgawdija tal-proprjeta` kif ukoll ta' l-Artiklu 14 mehud in konsiderazzjoni ma' l-Artiklu 1 tal-Konvenzjoni Ewropeja u *cioe`* diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti fid-dgawdija tal-proprjeta` taghhom"

Jinghad li din il-Qorti kif qedgha bhal issa ma ghandhiex il-kompetenza tiddikjara dan.

Tordna lill-intimat Tabib Principali tal-Gvern u Supretendent tas-Sahha Pubblika jaghtu licenzja lir-rikorrenti biex ikunu jistghu joperaw spizerija mill-fond 21 Triq ir-Republika, Valletta fi zmien xahrejn.

Dwar it-talba li fin-nuqqas illi l-intimati jew min minnhom jaghtu licenzja lir-rikorrenti biex ikunu jistghu joperaw spizerija f'21 Triq ir-Republika, Valletta fi zmien hawn fuq stabbilit ghandu jigi kkunsidrat illi r-rikorrenti jkunu jistghu

joperaw spizerija mill-fond fuq imsemmi, din it-talba ma tistax tintlaqa'.

Spejjez 4/5 kontra l-intimat Tabib Principali tal-Gvern u Supretendent tas-Sahha Pubblika u 1/5 kontra r-rikorrent.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------